

کیوان زرگری

سمفونی خطوط

یک شرکت معتبر هواپیمایی به نصب بنر عذرخواهی بابت خدماتش محکوم شد

و گفتار را هم ببینند تا بناحوه سخن گفتن و بایهه گیری از جملات زیبا و کلمات نرم، موجب تسکین مردم شوند.»

عمادالدین باقی، روزنامه‌نگار و جامعه‌شناس هم در واکنش به این حادثه در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «خبر غم‌انگیزی بود. اینکه دادستان سریع وارد عمل شده و ۵ نفر از مأموران را بازداشت کرد نشانه خوبیست، اما اینکه وقتی این اتفاقات رسانه‌ای شد دیده می‌شوند نشانه بدیست. اگر نهادهای قضایی و امنیتی واقعاً می‌خواهند این جنایات تکرار نشود باید به سراغ مواردی بروند که رسانه‌ای نگردیده است.»

خلأ قانونی نداریم، مسئولین بر خورد کنند

عبدالصمد خرمشاهی، حقوقدان و وکیل دادگستری در گفت‌وگو با هم‌میهن تأکید می‌کند که در حوزه نحوه رفتار پلیس با شهروندان با خلأ قانونی مواجه نیستیم و وظایف مأمورین نیروی انتظامی و همینطور ضابطان قوه قضائیه در قانون مشخص شده است: «بر اساس قوانین اگر مأموران با جرم مشهودی مواجه شدند حداکثر باید فردی که مرتکب جرم علنی شده است را به کلانتری یا پاسگاه هدایت کرده و منتظر دستورات قاضی بمانند و بر اساس آن عمل کنند. مأموران نیروی انتظامی در همین حد می‌توانند دخالت کنند و حق هیچ‌گونه برخورد خشونت‌آمیز را ندارند؛ مگر اینکه متهم یا کسی که مرتکب جرمی شده است دست به حرکات خطرناکی بزند که در این صورت مأموران هم اقدام به مقابله‌به‌مثل کرده و باید او را دستگیر کنند.»

این حقوقدان در پاسخ به این سوال که این مقابله‌به‌مثل نیروی انتظامی با متهم چه حدودی دارد هم عنوان می‌کند: «در همه این موارد قوانین مشخص شده‌اند. حتی درباره مجرمین خطرناکی که دست به اسلحه می‌برند هم قانون به کارگیری سلاح را داریم که در این قانون مشخص شده مأموران در چه شرایطی می‌توانند از سلاح خود استفاده کنند. اما در مواجهه با متهمین یا افرادی که خطرناک نیستند یا مرتکب جرم مشهودی نشده‌اند و همچنین افرادی که تنها باید دستگیر شوند، مأموران باید رفتاری محترمانه داشته باشند و آنها را به کلانتری یا پاسگاه هدایت کنند. اما مأموران نمی‌توانند سر خود و با اجازه خود فردی را بازداشت کنند.» او بر این موضوع هم تأکید می‌کند که نیروی انتظامی حداکثر ۲۴ ساعت می‌تواند فرد متهم را بازداشت کند: «بعد از این مدت باید دستور مقام قضایی صادر شود. مطابق اصل ۲۸ قانون اساسی، ماده ۷ قانون آیین دادرسی کیفری و مطابق قانون منع شکنجه، هرگونه بی‌احترامی، فحاشی، استفاده از کلمات توهمین‌آمیز و تحقیرآمیز، هرگونه ضرب و شتم، بر خورد فیزیکی و فشار روحی روانی نسبت به متهم ممنوع است.»

این حقوقدان اضافه می‌کند: «اگر مأموران با افراد بر خورد نامناسبی کنند که به دنبال آن فرد با خسارات جانی و مالی مواجه شود، مطابق ماده ۵۷۸ قانون مجازات اسلامی مجازات خواهند شد.» همانطور که پیش‌تر هم گفته شد هرگزگاهی شاهد برخورد های خشونت‌بار از سوی مأموران نیروی انتظامی هستیم با وجود کفایت قوانین در این زمینه چرا چنین اتفاقاتی رقم می‌خورد؟ سوالی که خرمشاهی در پاسخ به آن می‌گوید: «بروز این نوع حوادث با ناشی از عدم آموزش کفایت یا ناشی از برخورد های هیجانی و احساسی مأمور است که شاید به نوعی درصد تخلیه روانی خود به لحاظ مشکلاتی که دارند باشد. همانگونه که شاهد بودیم این‌گونه رفتارها در جامعه انعکاس و عوارض منفی دارد، نگاه مردم و جامعه به پلیس را که باید امیدوارانه باشد و به آنها احساس دلگرمی و پشتیبانی دهد، منفی می‌کند. ضروریست که مسئولین نیروی انتظامی به شدت با این افرادی که خودسرانه عمل کرده و به صورت هیجانی، احساسی و برخلاف قانون افراد را مورد ضرب و شتم قرار می‌دهند یا به آنها توهمین... می‌کنند برخورد جدی کنند.» او تأکید می‌کند: «در این حادثه خوشبختانه مسئولان امر سریعاً موضوع را پیگیری کرده‌اند. به هر حال به لحاظ حساسیت موضوع، بر مسئولین ناچار فرض است که به شدت با چنین اعمالی برخورد کنند. مردم در همه جای دنیا با مشاهده پلیس احساس امنیت می‌کنند. اگر اینگونه اعمال باعث وحشت و نگرانی مردم شود قطعاً خلاف اهداف نظام و مسئولین و همچنین خلاف رسالت و وظیفه نیروی انتظامی است.»

اساس اخبار منتشر شده نتیجه تحقیقات این هیئت به جز رئیس جمهور و هیئت وزیران به مردم نیز ارائه خواهد شد.

واکنش‌ها به حادثه لاهیجان: اتفاق بد، اتفاق خوب

بازتاب و ابعاد منفی این حادثه و البته دستور سریع رئیس جمهور برای رسیدگی به پرونده باعث شد که چهره‌های شناخته‌شده سیاسی نیز نسبت به آن واکنش نشان دهند.

غلامحسین کرباسچی، مدیر مسئول روزنامه هم‌میهن، در شبکه اجتماعی ایکس با انتشار فیلمی از نطق مسعود پزشکیان در مجلس، که در آن با اشاره به حوادث سال ۹۱ از حضرت علی (ع) نقل می‌کند که «مأمورین نباید مثل حیوان درنده به جان مردم بیفتند و لت‌پوارشان کنند» نوشت: «فاجعه‌ای که برای محمدمیرموسوی رخ داده (به هر دلیل دستگیر شده باشد) بدترین رخداد روزهای آغاز به کار این دولت است. خوشبختانه رئیس جمهور مجدانه مسئله را پیگیری کرده است. امیدواریم در اسرع وقت و بسیار شفاف نتیجه را اعلام کنند که مقتضای اجرای همین حرف‌هاست که بارها زده‌اند.»

احمد زیدآبادی، مشاور روزنامه هم‌میهن و تحلیلگر سیاسی هم در کانال تلگرامی خود نوشت: «واکنش دکتر پزشکیان به حادثه دلخراش لاهیجان و دستور تشکیل هیئتی برای بررسی سریع موضوع، نشانه و علامت مثبتی از اهتمام و جدیت رئیس جمهور برای تحقق وعده‌های خود از جمله اجرای عدالت است. در همه جوامع دنیا با هر نوع حکومتی، امکان ارتکاب عمل خلاف قانون و انجام جنایات از سوی کارگزاران حکومتی به خصوص نهادهای مسئول امنیت وجود دارد. آنچه نظام‌های سیاسی را از هم تفکیک می‌کند، انجام یا عدم انجام عمل مجرمانه از سوی نیروهای تحت امر آن نیست، بلکه نوع مواجهه نظام سیاسی با آن اعمال است.» او در ادامه تأکید کرد: «در نظام‌های توتالیتر، اصولاً امکان افشا و طرح علنی این نوع جنایات وجود ندارد و بنابراین کارگزاران حکومت دست‌شان برای ارتکاب هر نوع ظلم و ستم و جنایتی علیه شهروندان و مخفی نگه داشتن آن وجود دارد. در نظام‌های استبدادی اعمال خلاف قانون نیروهای تحت امر حکومت تا اندازه‌ای قابل افشاست، اما امیدی به رسیدگی عادلانه به آن نمی‌رود و معمولاً هم سر و ته قضیه با تمهیداتی شبه‌قانونی یا کاملاً زورگویانه به هم می‌آید. در نظام‌های دموکراتیک اما هم اصل جنایت قابل افشاست، هم افشاگران، به‌ویژه رسانه‌ها از آزادی و امنیت لازم برای تحقیق و تفحص در ماجرای پیش آمده و انتشار عمومی نتایج آن برخوردارند و هم اکثریت مردم نسبت به رسیدگی قضایی عادلانه به جنایت‌ها عاقلانه نسیب دارند و اگر هم احیاناً نتیجه رسیدگی را شفاف و عادلانه نبینند، حق اعتراض مدنی و مسالمت‌آمیز برای‌شان محفوظ است. به هر حال امکان افشای بدون هراس عمل خلاف توسط رسانه‌های داخلی و دستور رسیدگی فوری و عادلانه به آن از سوی رئیس جمهور هر دو علامت مثبت به شمار می‌روند.»

آذر منصور، رئیس جبهه اصلاحات هم در این باره نوشت: «امیدوارم دستور رئیس جمهور برای پیگیری فاجعه لاهیجان موجب محکومیت و مجازات عاملان شکنجه و مرگ محمد میرموسوی شود و بساط این رفتارهای غیرانسانی در بازداشتگاه‌ها جمع شود.»

حسین علایی، فرمانده پیشین نیروی دریایی سپاه و استاد دانشگاه هم در یادداشتی با عنوان «لزوم آموزش پلیس» نوشت: «با انتشار خبر کشته شدن آقای محمد میرموسوی پس از بازداشت توسط پلیس لاهیجان که گفته می‌شود بر اثر کتک کاری برخی از افراد پلیس رخ داده است، این سوال در ذهن بعضی از مردم به‌وجود می‌آید که چرا هزار چندگاهی چنین اتفاقاتی رخ می‌دهد؟ همین چند وقت پیش هم بود که یک خانم جوان بر اثر تیراندازی پلیس به حالت کما فرو رفت و هنوز خانواده وی نگران سلامت جانش هستند. در پانزده سال ۱۴۰۱ هم همه دیدند که ماجرای مهسا امینی که در بازداشتگاه پلیس اتفاق افتاد چه بلایی بر سر کشور آورد و علاوه بر کشته شدن تعدادی از مردم در خیابان‌ها در اعتراض به آن ماجرا، کم‌حجابی خانم‌ها گسترش یافت و تمام ارکان کشور گرفتار آن رفتار پلیس شدند.» او در بخش دیگری از یادداشت خود تأکید کرده است: «شاید این اتفاقات مسئولین کشور را متوجه این موضوع کرده باشد که باید کارکنان نیروی انتظامی از صدر تا ذیل همگی آموزش رفتار درست با مردم و در شرایط عصبی سخت را ببینند تا با حفظ آرامش خود، موجب آرامش و آسایش جامعه نیز بشوند. آنها حتی باید آموزش چگونگی سخن گفتن

رویداد بین‌الملل

موافقت کابینه اسرائیل با به‌کارگیری ۳۵۰ هزار سرباز ذخیره

نظرسنجی‌های میدانی بیانگر نگرانی سربازان اشغالگر از تداوم مشارکتشان در درگیری است. به گزارش ایسنا این وبگاه افزود، نظرسنجی‌ها تأکید دارند که سربازان از وضعیت عدم اطمینان درباره تداوم خدمت‌شان و متحمل شدن بار آن انتقاد می‌کنند. این پایگاه اسرائیلی فاش کرد ارتش از کمبود سرباز و نیروی مبارز رنج می‌برد؛ امری که منجر شده ایجاد تیمی سبک و جدید از بازنیستگان و داوطلبان از جمله خریدی‌ها را ترویج دهد.

گروه خبر: کابینه رژیم اسرائیل با تمديد مصوبه‌ای مبنی بر به‌خدمت گرفتن ۳۵۰ هزار سرباز ذخیره تا پایان سال ۲۰۲۴ موافقت کرد. اردوی ارتش رژیم صهیونیستی روز جمعه از موافقت کابینه با تمديد این مصوبه خبر داد. در همین راستا، گزارش‌های اسرائیلی حاکی از آن است که ۵۸ درصد از سربازان ذخیره در ارتش اشغالگر اعتماد خود را به «هرتزی هالوی» رئیس ستاد ارتش از دست داده‌اند. وبگاه عبری والا در گزارشی نوشت که رسالت و وظیفه نیروی انتظامی است.»

ادامه سر مقاله

تکرار این اتفاقات می‌شود. حداقل اینکه آنها را کاهش می‌دهد. اگر هم معلوم شد مأموران بی‌تقصیر بوده‌اند، مردم می‌پذیرند. همچنین باعث تشفی خاطر خانواده جان‌باخته می‌شود و بالاخره پرونده، هم به لحاظ قانونی و هم از منظر افکار عمومی منتهی می‌شود. همه طرف‌های ذینفع نیز از این نحوه برخورد بهره‌مند می‌شوند. در حالی که رویکرد قبلی سراسر زیان‌بار بود؛ هم برای حکومت و هم برای مردم و افکار عمومی.

شاید بخواهند بگویند حتی مستحق مرگ هم بوده همچنان که در جریان قتل‌های زنجیره‌ای و حتی مهسا امینی چنین استدلال‌هایی را از جانب افراد غیرمسئول شاهد بودیم. با این ملاحظات، به نظر می‌رسد که بهترین راهبرد برای هر دولت و حکومتی و در همه موارد به‌ویژه در چنین حوادثی، پاسخ‌گویی بر مبنای حقیقت از طریق رسیدگی بی‌طرفانه، شفافیت و بالاخره اجرای قانون است. این راهبرد در درجه اول مانع از

ادامه از صفحه یک

تحت راهبرد وفاق ملی، بعضی اقدامات نادرست پیشین مثل تصفیه اسلاید و دانشجویان را جبران کند. هنوز مشخص نیست که آیا او توافقاتی برای حل مسئله حجاب و جمع کردن بساط برخورد های پلیسی در حکمیت انجام داده است یا نه. مسئله سیاست خارجی تنش‌زدانیز مطرح است. هر کدام از این موارد کفایت می‌کند که جریان فکری آقای نبویان، احساس کند انقلاب از مسیر خود خارج شده و باید کاری کرد. ماه عسل دولت به‌زودی تمام می‌شود و به سیاق گذشته، قرار است سازمان عریض و طویل صداوسیما، چند خبرگزاری، حداقل دو روزنامه، تریبون‌های نماز جمعه سراسر کشور به‌خصوص مشهد و... به تنظیمات پیش از ۱۴۰۰ برگردند. مگر اینکه ریل‌گذاری واقعاً تغییر کرده باشد که در این صورت، بازگشت به تنظیمات کارخانه منتفی نیست بلکه از شدت آن کم می‌شود چون در هر صورت فردی مثل امام جمعه مشهد استقلال زیادی برای خود قائل است. باید دید که اولین نقطه برخورد تدریجی و دولت چهاردهم کجا خواهد بود. دی‌ماه ۱۳۹۶ را به خاطر بیابورید.

در این تفکر، وقتی تحلیلی بخواهد صورت بگیرد. مثل آنچه این روزها در کیهان و اقمارش می‌خوانیم یا کاربرانی شناخته‌شده در توئیتر موج آن راه‌می‌اندازند. درباره آمان علی‌وردی و روح‌الله عجمیان صحبت می‌شود اما درباره تیراندازی زاهدان سکوت می‌کند و نویسنده کیهان به خودش اجازه می‌دهد آسیب‌های چشمی را کتمان کند. هنوز هم وقتی که می‌خواهند از مهسا امینی نام ببرند یا مسئله‌ای را تحلیل کنند از الفاظی استفاده می‌کنند که نوعی عصبیت را درون خود پنهان کرده است. تفکری که آقای نبویان از آن می‌آید، باور نمی‌کند که ریشه‌های اعتراض در ایران وجود دارد و برای اینکه خود را راحت و صورت مسئله را پاک کند، با صدور یک حکم کلی اغتشاش ماجرا را تمام کند و همین حکم را به عنوان شاخص دستش بگیرد و دیگران را اندازه‌گیری کند که چقدر با معیارش همخوانی دارد. وجه دیگر صحبت‌های سید محمود نبویان، همان هشدارهایی است که پس از مشخص شدن نتیجه انتخابات چهاردهم مطرح شد: احتمال بحران‌سازی. تا اینجا کار به نظر می‌رسد که پزشکیان قصد دارد

استقلال علمی و آزاداندیشی به دانشگاه بازگردد

علی محمد حاضری، استاد جامعه‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس است که در حال حاضر با رتبه دانشیاری، تدریس می‌کند. او درباره دستور رئیس جمهور برای بازنگری پرونده دانشجویان و اساتید و همچنین حفظ کرامت دانشگاهیان، به «هم‌میهن» گفت: «ملاحظاتی که از سوی رئیس جمهور و وزیر علوم درباره استاد، دانشجویان دانشگاه مطرح شد، مسئله جدیدی نیست. در جمهوری اسلامی و در نظام دانشگاهی باید این ملاحظات را بدیهی فرض کنیم. اما مهم این است که چرا به این امور بدیهی رسیدیم که در سال‌های اخیر به عنوان گمشده‌ای دست‌نیافتنی، آن‌ها را دنبال می‌کردیم. به همین دلیل طرح این مباحث توسط رئیس جمهور و وزیر علوم را نشانه خوبی از امکان و احتمال بازگشت عقلانیت و ارزش‌های علمی به نظام دانشگاهی کشور قلمداد می‌کنم.» او ادامه داد: «پیش از این و طی سال‌های قبل مواردی به صورت استثناء اتفاق می‌افتاد. نارسایی‌هایی داشتیم اما مثل این ایام حرکاتی تعمیق‌یافته نبود که به کل نظام دانشگاهی تسری پیدا کرده باشد. در حال حاضر کمتر کسی در نظام دانشگاهی امنیت اندیشه و فکری دارد و همه چیز در فضایی از تقیض عقاید تعریف می‌شود. همه باید در چارچوب یک نوع اصول و ارزش‌های تعریف‌شده حاکم اظهار نظر کنند. آنچه امروز شاهد هستیم، از دوره احمدی‌نژاد شروع شد، تا حدودی در دوره روحانی کاهش پیدا کرد و بعضاً توقف‌هایی داشتیم اما در این دوره اخیر تشدید شد.» استاد دانشگاه تربیت مدرس تأکید کرد: «عمق فاجعه اینجا است که اصلاً تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری در این امور و حتی بخش اجرایی آن، از دست دانشگاه خارج شد و به شورای عالی انقلاب فرهنگی رفت و اجرائیز توسط نهادهای امنیتی صورت می‌گیرد. برای همین مهم است که رئیس جمهور و وزیر علوم علاوه بر این اظهارات قابل تقدیری که داشتند و اعتراضی که به این رفتارها نشان دادند، بتوانند این سازوکارها را نیز اصلاح کنند و استقلال علمی و آزاداندیشی دانشگاه را به این نهاد برگردانند.»

اختلاف نظر به معنی نزاع نیست

حسین سیمایی‌صراف، وزیر علوم نیز در این مراسم به لزوم تکریم استاد و دانشجو اشاره کرد و گفت: «عبی و اشکال دو قطبی‌سازی این است که این نکته را القا می‌کنند که راه دیگری وجود ندارد یعنی با اصلاح طلب یا اصولگرا، یا دین‌دار یا دین‌ستیز، در حالی که دکتر پزشکیان راه سوم را اگشودند. البته نه به این معنا که ما وفاق را مساوی با عدم اختلاف نظر می‌دانیم، زیرا به طور طبیعی اختلاف نظر امری عادی است. در قرآن کریم نیامده است که اختلاف نداشته باشید بلکه فرموده نزاع نداشته باشید، وگرنه اختلاف نظر حتماً وجود دارد و انسان‌ها در یک قالب نمی‌گنجند.» وی افزود: «برای تحقق آزوها و اهداف علاوه بر تجهیز دانشگاه و آزمایشگاه و کتابخانه و کارگاه، در وهله نخست باید کرامت انسان‌ها از جمله استاد و دانشجو به رسمیت شناخته شود. اگر این کرامت را بی‌بیزیریم با وجود همه کمبودها و حتی شرایط سخت موجود، نشاط، شور و انسجام باز خواهد گشت و پیوند جامعه، دانشگاه و نظام به فضل خداوند متعال وثیق تر خواهد شد.»